

ПРЕДЛОГ

На основу члана 5. став 3. и члана 7. став 4. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 - др. закон),

Влада доноси

УРЕДБУ О УСЛОВИМА И КРИТЕРИЈУМИМА УСКЛАЂЕНОСТИ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И У СЕКТОРУ ЕНЕРГЕТИКЕ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овом уредбом ближе се уређују услови и критеријуми усклађености државне помоћи ради унапређења заштите животне средине и развоја сектора енергетике у Републици Србији.

Примена

Члан 2.

Одредбе ове уредбе примењују се на државну помоћ учесницима на тржишту у сектору енергетике, као и на државну помоћ за заштиту животне средине свим учесницима на тржишту без обзира на сектор привреде којем припадају, односно делатности које обављају.

Одредбе ове уредбе не примењују се на државну помоћ у циљу олакшавања затварања неконкурентних рудника угља нити државну помоћ која је условљена:

1) извезеним количинама, оснивањем и радом дистрибуционе мреже у иностранству или осталим текућим трошковима корисника државне помоћи који су директно повезани са извозном делатношћу;

2) давањем предности коришћењу домаће робе у односу на увезену робу;

3) обавезом корисника да користи робу која је произведена у Републици Србији или услуге које су пружене у Републици Србији;

4) ограничавањем корисника да користи резултате истраживања, развоја и иновација у Републици Србији;

5) обавезом корисника да има седиште или представништво у Републици Србији, осим у тренутку исплате државне помоћи.

Изрази употребљени у овој уредби имају значење одређено законом и подзаконским актима којима се уређује контрола државне помоћи.

Износи исказани у еврима у овој уредби представљају износ у номиналној вредности или динарској противвредности, по средњем званичном курсу Народне банке Србије.

Усклађена државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике

Члан 3.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике је усклађена са правилима о додели државне помоћи ако испуњава све услове и критеријуме из ове уредбе.

II. КРИТЕРИЈУМИ УСКЛАЂЕНОСТИ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И У СЕКТОРУ ЕНЕРГЕТИКЕ

Транспарентност

Члан 4.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике усклађена је ако је могуће унапред израчунати тачан износ бруто новчане противвредности без потребе за проценом ризика од прекомерне државне помоћи (у даљем тексту: транспарентна државна помоћ).

Државна помоћ која се додељује у облику бесповратних средстава изражава се у бруто износу, тј. износу пре одбитка пореза и других накнада.

Ако се државна помоћ не додељује у облику бесповратних средстава, износ државне помоћи давалац изражава у облику бесповратних средстава, тј. у њиховој (бруто) новчаној противвредности.

Критеријум транспарентности испуњавају следећи инструменти доделе државне помоћи:

- 1) субвенција и субвенционисана каматна стопа на кредите;
- 2) кредит ако је бруто новчана противвредност израчуната на основу референтне каматне стопе која је важећа у тренутку доделе државне помоћи;
- 3) гаранција ако је обрачуната у облику бруто новчане противвредности субвенције;
- 4) пореска олакшица ако је предвиђена горња вредност која обезбеђује да се не премаши дозвољени интензитет државне помоћи;
- 5) други инструменти у складу са законом.

Утврђивање оправданих трошкова и интензитета државне помоћи

Члан 5.

Интензитет државне помоћи утврђује се у односу на износ оправданих трошкова за које се у складу са овом уредбом може доделити државна помоћ.

Оправданост трошкова доказује давалац исправама које морају да садрже јасне, конкретне и ажуриране податке.

Интензитет државне помоћи мора да буде у складу са дозвољеним интензитетима утврђеним у овој уредби.

Државна помоћ која се исплаћује у више рата и оправдани трошкови дисконтнују се на њихову вредност у тренутку доделе при чему се за дисконтовање користи дисконтна стопа која важи у тренутку доделе.

Износ државне помоћи која се не додељује у облику бесповратног средства, једнак је бруто новчаној противвредности бесповратног средства.

Ефекат подстицаја

Члан 6.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике је усклађена у смислу члана 3. ове уредбе ако има ефекат подстицаја.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике има ефекат подстицаја ако је захтев за доделу државне помоћи поднет даваоцу пре почетка радова на пројекту или обављања делатности.

Захтев из става 2. овог члана нарочито садржи:

- 1) назив и величину учесника на тржишту;
- 2) опис пројекта, датум почетка и краја пројекта;
- 3) локацију пројекта;
- 4) преглед трошкова пројекта;
- 5) инструмент и износ државне помоћи.

Индивидуална државна помоћ на основу акта даваоца и то унапред одређеном учеснику на тржишту који се разврстава у велика правна лица (у даљем тексту: велико правно лице) сматра се усклађеном ако је давалац утврдио на основу приложене документације корисника да државна помоћ доводи до знатног повећања:

- 1) величине пројекта или обима делатности;
- 2) укупног износа који корисник улаже у пројекат или делатност;
- 3) брзине реализације пројекта или делатности.

Изузетно од ст. 2 и 3. овог члана, државна помоћ у облику пореске олакшице има ефекат подстицаја ако:

1) се право на државну помоћ успоставља у складу са објективним критеријумима и без даље примене дискреционих права даваоца државне помоћи;

2) постоји правни основ за доделу државне помоћи пре почетка рада на пројекту или делатности за коју је додељена државна помоћ, осим ако се не ради о шеми државне помоћи која је настала на основу фискалне шеме, ако је одређена делатност била обухваћена претходном шемом државне помоћи у облику пореских олакшица.

Државна помоћ у облику смањења дажбине за заштиту животне средине која се додељује у складу са овом уредбом, увек има ефекат подстицаја.

Под почетком радова на пројекту из става 1. овог члана сматра се почетак грађевинских радова или настанак обавезе по основу набавке опреме повезане са

улагањем, а код преузимања тренутак стицања имовине непосредно повезане са преузетим учесником на тржишту.

Куповина земљишта, прибављање дозвола, израда студије изводљивости и друге припремне радње не сматрају се почетком радова на пројекту из става 1. овог члана.

Члан 7.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике сматра се усклађеном ако се додељује учеснику на тржишту који се не налази у поступку повраћаја државне или *de minimis* помоћи, као и учесницима на тржишту који нису били у тешкоћама у смислу прописа о контроли државне помоћи на дан 31. децембар 2019. године.

III. УСЛОВИ УСКЛАЂЕНОСТИ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И У СЕКТОРУ ЕНЕРГЕТИКЕ

Државна помоћ за улагање ради достизања виших стандарда за заштиту животне средине од прописаних у Републици Србији или за повећање нивоа заштите животне средине у одсуству техничке регулативе

Члан 8.

Државна помоћ за улагање ради достизања виших стандарда усклађена је ако улагање омогућава кориснику:

1) да повећа ниво заштите животне средине као резултат његове активности изнад прописаних стандарда у Републици Србији, или;

2) да повећа ниво заштите животне средине као резултат његових активности у одсуству прописане техничке регулативе за заштиту животне средине у Републици Србији.

Државна помоћ из става 1. овог члана није усклађена ако се додељује за достизање стандарда у Републици Србији који су прописани, али се још не примењују.

Изузетно од става 2. овог члана, државна помоћ је усклађена ако се додељује за:

1) набавку нових транспортних возила за друмски, железнички, унутрашњи пловни и речни саобраћај у складу са прописаним стандардима Републике Србије, под условом да се набавка спроведе пре почетка примене стандарда, а за које не постоји обавеза примене на возила, која су купљена пре почетка примене стандарда;

2) прилагођавање постојећих транспортних возила за друмски, железнички, унутрашњи пловни и речни саобраћај, под условом да стандарди Републике Србије нису у примени на дан почетка коришћења тих возила и да се, када почну са применом, ти стандарди не примењују ретроактивно на та возила.

Оправдани трошкови су додатни трошкови улагања неопходни да би се достигли виши стандарди од прописаних у Републици Србије или повећао ниво заштите животне средине у одсуству техничке регулативе Републике Србије.

Оправдани трошкови из става 4. овог члана утврђују се на следећи начин:

1) ако се трошкови улагања у заштиту животне средине јасно могу идентификовати у укупним трошковима улагања, оправдани трошкови су ти засебни трошкови који се односе на заштиту животне средине;

2) у свим осталим случајевима трошкови улагања у заштиту животне средине идентификују се у односу на слично, еколошки мање прихватљиво улагање које би иначе било спроведено у одсуству државне помоћи, при чему разлика између трошкова оба улагања представља оправдане трошкове за заштиту животне средине.

Трошкови који нису директно повезани са постизањем вишег нивоа заштите животне средине не представљају оправдане трошкове.

Интензитет државне помоћи је до 40% оправданих трошкова, а највише 15 милиона евра по учеснику на тржишту.

Интензитет државне помоћи може да се повећа за 10% за учесника на тржишта који се разврстава у средња правна лица (у даљем тексту: средње правно лице) и за 20% учеснику на тржишту који се разврстава у мала правна лица (у даљем тексту: мало правно лице).

Интензитет државне помоћи може да се повећа за 15% за улагања која се врше у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је бруто друштвени производ (у даљем тексту: БДП) по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Државна помоћ за рано усклађивање са новим стандардима Републике Србије

Члан 9.

Државна помоћ за рано усклађивање са новим стандардима се сматра усклађеном ако су нови стандарди прописани, а улагање се реализује и завршава најраније годину дана пре почетка примене тих стандарда.

Оправдани трошкови су додатни трошкови улагања неопходни да би се превазишли стандарди Републике Србије који су већ у примени и односе се на:

1) трошкове који се јасно могу идентификовати у укупним трошковима улагања и издвојити као засебно улагање, а односе се на улагање у заштиту животне средине;

2) у свим осталим случајевима трошкови улагања у заштиту животне средине идентификују се у односу на слично, еколошки мање прихватљиво улагање које би иначе било изведено у одсуству државне помоћи, при чему разлика између трошкова оба улагања представља оправдане трошкове за заштиту животне средине.

Трошкови који нису директно повезани за рано усклађивање са новим стандардима не представљају оправдане трошкове.

Интензитет државне помоћи не прелази:

1) 20% оправданих трошкова за мала правна лица, 15% оправданих трошкова за средња правна лица и 10% оправданих трошкова за велика правна лица ако се улагање заврши три или више година пре почетка примене новог стандарда Републике Србије;

2) 15% оправданих трошкова за мала правна лица, 10% оправданих трошкова за средња правна лица и 5% оправданих трошкова за велика правна лица ако се улагање

заврши између једне и три године пре почетка примене новог стандарда Републике Србије.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 15% за улагања која се врше у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је БДП по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Износ државне помоћи ст. 4 и 5. не прелази 15 милиона евра.

Државна помоћ за улагање у мере енергетске ефикасност

Члан 10.

Државна помоћ за улагање у мере енергетске ефикасности се сматра усклађеном ако се учеснику на тржишту омогућава да достигне виши ниво енергетске ефикасности од прописане стандардима.

Оправдани трошкови су додатни трошкови улагања неопходни за постизање вишег нивоа енергетске ефикасности и односе се на:

1) трошкове повезане са енергетском ефикасношћу ако се јасно могу идентификовати у укупним трошковима улагања као посебно улагање;

2) све остале случајеве трошкова улагања у енергетску ефикасност идентификују се у односу на слично, еколошки мање прихватљиво улагање које би иначе било изведено у одсуству државне помоћи, при чему разлика између трошкова оба улагања представља оправдане трошкове за мере енергетске ефикасности.

Трошкови који нису директно повезани са постизањем вишег нивоа енергетске ефикасности не представљају оправдане трошкове.

Државна помоћ за улагање у мере енергетске ефикасности није усклађена ако се додељује учеснику на тржишту за постизање прописаних стандарда у Републици Србији а који се још не примењују.

Интензитет државне помоћи је до 30% оправданих трошкова.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 20 % за државну помоћ која се додељује малим правним лицима и за 10 % државне помоћ која се додељује средњим правним лицима.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 15% за улагања која се врше у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је БДП по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Износ државне помоћи ст. 4 - 6. не прелази 15 милиона евра.

Државна помоћ за улагање у пројекте енергетске ефикасности објеката

Члан 11.

Оправдани трошкови за државну помоћ за улагање у пројекте енергетске ефикасности објеката су трошкови пројекта енергетске ефикасности који се односе на зграде.

Државна помоћ је усклађена ако се додељује у облику финансијског доприноса, власничког капитала, гаранције или зајма фонду за енергетску ефикасност односно другом финансијском посреднику, који ће је у потпуности пренети крајњим корисницима који су власници зграда или закупци.

Финансијски допринос из става 2. овог члана је јавно улагање у фонд за енергетску ефикасност или другог финансијског посредника за потребе даљег улагања у пројекте енергетске ефикасности у објектима, при чему се износ и приходи враћају јавном улагачу по завршетку пројекта.

Државна помоћ коју фонд за енергетску ефикасност или други финансијски посредник даље додељује за прихватљиве пројекте енергетске ефикасности може бити у облику зајма или гаранције.

Номинална вредност зајма или гарантованог износа не прелази десет милиона евра по пројекту по крајњем кориснику, док покривеност износа гаранцијом по правилу не прелази 80% износа основног зајма.

Власник објекта је дужан да фонду за енергетску ефикасност или другом финансијском посреднику врати износ који не може бити мањи од износа номиналне вредности зајма.

Државна помоћ за енергетску ефикасност мора да подстакне додатна улагања приватних улагача који морају учествовати са најмање 30% укупног финансирања предвиђеног за пројекат енергетске ефикасности.

Учешће приватних улагача може се сагледавати на нивоу фонда за енергетску ефикасност и/или на нивоу појединачног пројекта енергетске ефикасности, тако да се постигне минимум улагања из става 7. овог члана.

Давалац државне помоћи може да оснује фонд за енергетску ефикасност и/или може да користи финансијске посреднике приликом доделе помоћи за енергетску ефикасност, при чему морају бити испуњени следећи услови:

1) управници финансијских посредника, као и менаџери фондова за енергетску ефикасност, бирају се путем отвореног, транспарентног и недискриминаторног поступка у складу са законом, при чему се може захтевати да испуњавају унапред дефинисане критеријуме који су објективно оправдани природом улагања.

2) независни приватни улагачи бирају се путем отвореног, транспарентног и недискриминаторног поступка у складу са законом чији је циљ успостављање одговарајућих аранжмана за поделу ризика и награде, при чему ће, за улагања која нису гаранције, асиметрична подела добити имати предност у односу на заштиту од губитака, а ако приватни инвеститори нису изабрани таквим позивом, правичну стопу поврата приватним инвеститорима утврдиће независни стручњак одабран путем отвореног, транспарентног и недискриминаторног позива;

3) у случају асиметричне поделе губитака између јавних и приватних улагача први губитак који преузима јавни улагач ограничава се на 25% укупног износа улагања;

4) у случају гаранција, стопа гаранције је ограничена на 80% а укупни губици које преузима давалац државне помоћи биће ограничени на 25% основног загарантованог портфеља;

5) улагачима мора бити дозвољено да буду заступљени у органима управљања фонда за енергетску ефикасност или финансијском посреднику, као што је надзорни одбор или саветодавни одбор;

6) фонд за енергетску ефикасност или финансијски посредник оснива се у складу са важећим законима, а давалац државне помоћи мора да обезбеди поступак детаљне анализе (*due diligence*) како би се обезбедила комерцијално здрава стратегија улагања у сврху спровођења мере помоћи за енергетску ефикасност.

Само гаранције које покривају очекиване губитке основног загарантованог портфеља могу се пружити бесплатно, а ако гаранција укључује и покриће неочекиваних губитака, финансијски посредник је дужан да плати премију гаранције у складу са тржишним условима за део гаранције који покрива неочекиване губитке.

Финансијски посредник, укључујући фондове за енергетску ефикасност, послују у складу са тржишним принципима (на комерцијалној основи, водећи се превасходно профитабилношћу) и испуњавају следеће услове:

1) поступа са пажњом професионалног менаџера у доброј вери и избегава сукоб интереса, у вези са чиме се примењују најбоље праксе и регулаторни надзор;

2) њихова накнада је у складу са тржишним условима, што се постиже у случају када се менаџер или финансијски посредник бира путем отвореног, транспарентног и недискриминаторног јавног позива, на основу објективних критеријума повезаних са искуством, стручношћу и оперативним и финансијским капацитетима;

3) прима накнаду која је повезана са учинком или учествује у ризику улагања истовременим улагањем сопствених средстава како би се осигурало да његови интереси буду трајно усклађени са интересима јавног улагача;

4) утврђује стратегију улагања, критеријуме и предложени рок улагања у пројекте енергетске ефикасности, и тиме унапред утврђује финансијску одрживост и њихов очекивани утицај на енергетску ефикасност.

5) постоји јасна и реална стратегија изласка за јавна средства уложена у фонд за енергетску ефикасност или додељена финансијском посреднику, чиме се омогућава да се пројекти енергетске ефикасности финансирају на тржишту, када тржиште на то буде спремно.

Државна помоћ за улагање у високоефикасну когенерацију

Члан 12.

Државна помоћ за улагање у високоефикасну когенерацију додељује се само за новоизграђене или обновљене капацитете.

Улагањем у високоефикасну когенерацију мора да се обезбеди укупна уштеда примарне енергије у поређењу са одвојеном производњом топлотне и електричне енергије.

Резултат побољшања постојеће јединице за когенерацију или претварања постојеће јединице за производњу електричне енергије у јединицу за когенерацију се састоји у уштеди примарне енергије у поређењу са првобитном ситуацијом која не укључује улагање.

Оправдани трошкови су додатни трошкови улагања у опрему потребну да би постројење функционисало као постројење за високоефикасну когенерацију у поређењу са конвенционалним постројењима за електричну или топлотну енергију истог капацитета или додатни трошкови улагања за надоградњу, којим се омогућава виши степен ефикасности иако је постојеће постројење довољно високо ефикасно према одговарајућим стандардима.

Интензитет државне помоћи је до 45% оправданих трошкова, а највише 15 милиона евра.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 20% за државну помоћ која се додељује малим правним лицима и за 10% за државну помоћ која се додељује средњим правним лицима.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 15% за улагања која се врше у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је БДП по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Државна помоћ за улагање подстицање производње енергије из обновљивих извора

Члан 13.

Државна помоћ за улагање у подстицање производње енергије из обновљивих извора усклађена је у смислу члана 3. ове уредбе ако се додељује за улагање у производњу одрживих биогорива која нису заснована на прехранбеним сировинама као и за улагање у пренамену постојећих постројења за производњу биогорива из прехранбених сировина у постројења за производњу напредних биогорива ако се на такав начин производња из прехранбених сировина смањи сразмерно новом капацитету.

Државна помоћ из става 1. овог члана се не додељује за производњу биогорива која су обавезна у снабдевању или за даље мешање, као и за хидроенергетска постројења које нису у складу са прописом о заштити животне средине.

Државна помоћ је усклађена ако се додељује само за нова постројења, пре пуштања у рад и ако не зависи од производног учинка.

Оправдани трошкови су додатни трошкови улагања неопходни за подстицање производње енергије из обновљивих извора и то:

1) као трошкови улагања у производњу енергије из обновљивих извора који се могу идентификовати у укупним трошковима улагања као засебно улагање (нпр. у случају када се трошак улагања у вези са обновљивом енергијом може лако да се препозна као додатна компонента на већ постојеће постројење);

2) ако се трошкови улагања у производњу енергије из обновљивих извора могу идентификовати према сличном, мање еколошки прихватљивом улагању које би било поуздано изведено у одсуству државне помоћи, оправдани трошкови представљају разлику између трошкова оба улагања;

3) за мала постројења за које се не може успоставити мање еколошки прихватљиво улагање (нпр. не постоји постројење одређене величине или капацитета), оправдани трошкови представљају укупне трошкови улагања за постизање вишег нивоа заштите животне средине.

Трошкови који нису директно повезани са постизањем вишег нивоа заштите животне средине не представљају оправдане трошкове.

Интензитет државне помоћи не прелази:

1) 45% оправданих трошкова ако се оправдани трошкови израчунавају на основу става 4. тач. 1) или 2) овог члана;

2) 30% оправданих трошкова ако се оправдани трошкови израчунавају на основу става 4. тачке 3) овог члана.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 20% ако се државна помоћ додељује малим правним лицима и за 10% ако се додељује средњим правним лицима.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 15% ако се улагање спроводи у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је БДП по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Ако се државна помоћ додељује у конкурентном поступку на основу јасних, транспарентних и недискриминаторних критеријума, у коме могу учествовати сви заинтересовани учесници на тржишту на недискриминаторној основи, интензитет државне помоћи може достићи 100% оправданих трошкова, под условом да је:

- 1) износ средстава за финансирање трошкова ограничен,
- 2) поступак омогућава селективност односно онемогућава да сви заинтересовани учесници добију државну помоћ,
- 3) одлука даваоца је заснована на почетној (иницијалној) понуди коју је понуђач поднео, уз забрану накнадних преговора.

Износ државне помоћи ст. 6 – 8. је највише до 15 милиона евра.

Оперативна помоћ за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора

Члан 14.

Оперативна помоћ за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора усклађена је ако се додељује у конкурентном поступку на основу јасних, транспарентних и недискриминаторних критеријума који су доступни свим произвођачима који производе електричну енергију из обновљивих извора енергије на недискриминаторној основи.

Поступак из става 1. овог члана може садржати ограничења у погледу одређене технологије, ако би у супротном поступак који је отворен за све произвођаче довео до мање оптималног резултата и који се не може решити обликовањем поступка на другачији начин, а нарочито у вези са:

- 1) дугорочним потенцијалом нове и иновативне технологије; или
- 2) потребом за постизањем диверсификације; или
- 3) мрежним ограничењима и стабилношћу мреже; или
- 4) системским (интеграционим) трошковима; или

5) потребом да се избегне нарушавање тржишта сировина која зависе од биомасе.

Државна помоћ из става 1. овог члана се додељује за нове и иновативне технологије обновљивих извора енергије у конкурентном поступку које је отворено за најмање једну такву технологију на основу јасних, транспарентних и недискриминаторних критеријума.

Државна помоћ се додељује у конкурентном поступку за највише 5% планираног новог годишњег капацитета електричне енергије из обновљивих извора енергије а највише 150 милиона евра.

Државна помоћ се додељује у облику премија која се додаје на тржишну цену по којој произвођачи продају своју електричну енергију директно на тржишту, под условом да цена није негативна.

Корисници државне помоћи преузимају балансну одговорност, коју могу да пренесу на другу балансно одговорну страну у складу са законом којим се уређује област енергетике и правилима о раду тржишта.

Изузетно од обавезе спровођења поступка из става 1. овог члана, државна помоћ се може доделити непосредно за постројења са инсталисаним капацитетом електричне енергије мањим од 1 MW за производњу електричне енергије из свих обновљивих извора, осим из енергије ветра за коју се оваква помоћ може доделити за постројења са инсталисаним капацитетом производње електричне енергије мањим од 6 MW или за постројења са мање од 6 производних јединица.

На помоћ из става 7. овог члана се сходно примењују услови из ст. 5 и 6. овог члана и ст. 5 - 8. члана 15. ове уредбе.

Изузетно, услови из става 8. овог члана не односе се на државну помоћ за постројења са инсталисаним капацитетом мањим од 500 kW за производњу електричне енергије из свих обновљивих извора, осим из енергије ветра за коју се оваква помоћ додељује постројењима са инсталисаним капацитетом производње електричне енергије мањим од 3 MW или постројењима са мање од 3 производне јединице.

У сврху израчунавања горњих максималних капацитета из ст. 7. и 9. овог члана, постројења са заједничком тачком прикључења на електричну мрежу сматрају се једним постројењем.

Износ државне помоћи из става 7. овог члана је највише до 15 милиона евра по учеснику на тржишту по пројекту.

Државна помоћ из овог члана додељује се док постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора не буде у потпуности амортизовано, у складу са општеприхваћеним рачуноводственим принципима.

Оперативна помоћ за подстицање електричне енергије из обновљивих извора увек се умањује за износ претходно додељене државне помоћи за улагање, без обзира да ли је спроведен конкурентан поступак или не.

Оперативна државна помоћ за подстицање производње енергије из обновљивих извора у малим постројењима

Члан 15.

Оперативна државна помоћ за подстицање енергије из обновљивих извора у малим постројењима усклађена је ако се додељује постројењима инсталисане снаге мање од 500 kW за производњу енергије из свих обновљивих извора, осим из енергије ветра за коју се ова помоћ додељује постројењима са инсталисаним капацитетом производње електричне енергије мањим од 3 MW или постројењима са мање од 3 производне јединице односно за биогорива са инсталисаним капацитетом мањим од 50 000 тона годишње.

Државна помоћ за биогорива у смислу става 1. овог члана додељује се постројењима за производњу одрживих биогорива која нису заснована на прехранбеним сировинама.

Државна помоћ није усклађена уколико се додељује за биогорива која подлежу обавези снабдевања или за даље мешање.

Изузетно, оперативна државна помоћ се може доделити постројењима која производе биогорива заснована на прехранбеним сировинама која су започела са радом пре 31. децембра 2020. године и још увек нису у потпуности амортизована а најкасније до 31. децембра 2027. године.

У сврху израчунавања максималних капацитета, мала постројења са заједничком тачком прикључења на електричну мрежу сматрају се једним постројењем.

Државна помоћ по јединици енергије не сме премашити разлику између укупних нивелисаних трошкова производње енергије из конкретног обновљивог извора и тржишне цене предметног облика енергије, а највише 15 милиона евра по учеснику на тржишту по пројекту.

Нивелисани трошкови из става б. овог члана ажурирају се редовно и најмање сваке године.

Максимална стопа поврата коришћена за израчунавање нивелисаних трошкова не сме да премаши релевантну стопу замене увећану за премију од 100 базних поена.

Релевантна стопа замене (swap rate) је стопа замена валуте у којој се државна помоћ додељује са доспећем у року који одражава период амортизације постројења за која се додељује државна помоћ.

Државна помоћ из овог члана додељује се док постројење не буде у потпуности амортизовано у складу са општеприхваћеним рачуноводственим принципима.

Оперативна државна помоћ за подстицање енергије из обновљивих извора у малим постројењима увек се умањује за износ претходно додељене државне помоћ за улагање, без обзира да ли је спроведен конкурентан поступак или не.

Оперативна државна помоћ за производњу енергије из обновљивих извора изузев електричне енергије

Члан 16.

Оперативна државна помоћ за производњу енергије из обновљивих извора, изузев електричне енергије, је усклађена под следећим условима:

- 1) да помоћ по јединици енергије не прелази разлику између укупно нивелисаних трошкова производње енергије према одређеној технологији и тржишне цене предметног облика енергије,
- 2) укупно нивелисани трошкови производње могу укључити уобичајени повраћај капитала, док се износ укупног улагања приликом обрачуна укупних нивелисаних трошкова производње за износ претходно додељене државне помоћ за улагање,
- 3) производни трошкови се ажурирају најмање једанпут годишње,
- 4) државна помоћ из овог члана додељује се док постројење не буде у потпуности амортизовано у складу са општеприхваћеним рачуноводственим принципима.

Оперативна државна помоћ за постојећа постројења на биомасу након амортизације

Члан 17.

Оперативна државна помоћ за постојећа постројења на биомасу након амортизације постројења је усклађена ако давалац докаже да су оперативни трошкови корисника (произвођача) након амортизације постројења и даље већи од тржишне цене енергије која се производи у постројењу при чему:

- 1) се помоћ додељује на основу енергије произведене из обновљивих извора,
- 2) износ помоћи надокнађује разлику између оперативних трошкова корисника приликом производње и тржишне цене енергије,
- 3) је успостављен механизам надзора којим се континуирано врши провера да ли су оперативни трошкови још увек већи од тржишне цене енергије, који је заснован на ажурним информацијама о производним трошковима и спроводи се најмање једном годишње.

Оперативна државна помоћ за постојећа постројења на биомасу након амортизације је усклађена ако давалац докаже да је, независно од тржишне цене те енергије, употреба фосилних горива као ресурса економичнија од коришћења биомасе, при чему:

- 1) се помоћ додељује на основу енергије произведене из обновљивих извора,
- 2) износ државне помоћи надокнађује разлику између оперативних трошкова производње на биомасу конкретног корисника у поређењу са производњом на алтернативна фосилна горива;
- 3) су достављени веродостојни докази који показују да би без државне помоћи дошло до прелаза с коришћења биомасе на фосилна горива унутар истог постројења,
- 4) је успостављен механизам надзора којим се континуирано врши провера да ли је коришћење фосилних горива исплативије од коришћења биомасе, који је заснован

на ажурним информацијама о производним трошковима и спроводи се најмање једном годишње.

Оперативна државна помоћ додељена кроз сертификате

Члан 18.

Оперативна државна помоћ за обновљиве изворе енергије додељена применом тржишних механизма као што су зелени сертификати, који обезбеђују свим произвођачима обновљиве енергије индиректну корист од гарантоване потражње за њиховом енергијом по цени већој од тржишне цене за конвенционалну енергију је усклађена под следећим условима:

- 1) ако се цена зелених сертификата не одређује унапред него зависи од понуде и тражње на тржишту;
- 2) ако је помоћ неопходна да се обезбеди одрживост одговарајућих извора обновљиве енергије;
- 3) ако шема државне помоћи не омогућава прекомерну накнаду протеком времена или у зависности од врсте технологије, или прекомерну накнаду за појединачне технологије које се мање користе а уведени су различити нивои сертификата по јединици производње;
- 4) ако не дестимулише произвођаче обновљиве енергије да постану конкурентнији.

Државна помоћ помоћу зелених сертификата није усклађена ако се додељује према условима који би потенцијалним корисницима обезбеђивали већи ниво подстицаја, осим у случају када давалац докаже потребу за диференцијацијом у прелазном периоду преласка на субвенције у облику премије изнад тржишне цене.

Државна помоћ из овог члана увек се умањује за износ претходно додељене државне помоћ за улагање.

Државна помоћ за хватање и складиштење угљеника (технологија CCS)

Члан 19.

Државна помоћ за хватање и складиштење угљеника се сматра усклађеном ако се додељује за инвестиције у технологију CCS и као оперативна државна помоћ.

Државна помоћ из става 1. овог члана се додељује ради подстицања улагања у електране (укључујући електране на фосилна горива, биомасу и које раде комбиновано) или друго индустријско постројење које је опремљено складиштима објектима за транспорт и складиштење CO₂ односно појединачним елементима ланца технологије CCS.

Државна помоћ за хватање и складиштење угљеника (технологија CCS) се не односи на електране и индустријска постројења која емитују CO₂ него искључиво за трошкове који произлазе из пројекта повезаног са инсталирањем технологије CCS.

Оправдани трошкови су додатни трошкови улагања у хватање, пренос и складиштење емитованог CO₂ односно као недостатак финансијских средстава у поређењу са конвенционалним технологијама које не подразумевају наведену технологију.

Износ државне помоћи за прикупљање и складиштење угљеника не прелази 50 милиона ЕУР по инвестиционом пројекту.

Државна помоћ у облику смањења дажбина на животну средину

Члан 20.

Државна помоћ у облику смањења дажбина на животну средину сматра се усклађеном ако се додељује се у облику шеме државне помоћи.

Корисници државне помоћи из става 1. овог члана бирају се на основу транспарентних и објективних критеријума и плаћају најмање износ који одговара минималном нивоу опорезивања у складу са прописима о заштити животне средине.

Шема државне помоћи у облику смањења пореза заснива се на смањењу применљиве стопе пореза на животну средину или на плаћању фиксног износа накнаде или на комбинацији наведених механизма.

Државна помоћ се не додељује за биогорива која подлежу обавези снабдевања или даљег мешања.

Државна помоћ за улагање у ремедијацију контаминираних локација

Члан 21.

Државна помоћ за улагање у ремедијацију контаминираних локација је усклађена у смислу члана 3. ове уредбе ако улагање доводи до санације штете према животној средини, укључујући штету у виду погоршања квалитета тла или површинских или подземних вода.

Државна помоћ из овог члана не додељује се правном или физичком лицу које одговорно за штету према животној средини у складу са законом (начело загађивач плаћа).

Државна помоћ за улагање у ремедијацију контаминираних локација се може доделити лицу које је задужено за извођење радова на санацији или деконтаминацији локација, ако није идентификовано одговорно лице или одговорно лице не може да сноси трошкове у складу са прописима.

Оправдани трошкови су трошкови настали током санације, умањени за повећање вредности земљишта.

Сви трошкови које је учесник на тржишту преузео за санацију свог локалитета, без обзира да ли се такви трошкови могу приказати као основно средство у његовом билансу стања, сматрају се оправданим трошковима улагања у случају санације загађених локација.

Процену повећања вредности земљишта које је резултат санације врши независни проценитељ.

Интензитет државне помоћи је до 100% оправданих трошкова, а највише до 20 милиона евра по учеснику на тржишту по пројекту улагања.

Државна помоћ за улагање у енергетски ефикасно даљинско грејање и хлађење

Члан 22.

Државна помоћ за улагање у енергетски ефикасно даљинско грејање и хлађење је усклађена ако се додељује за улагање у производњу и дистрибутивну мрежу.

Оправдани трошкови за улагање у производњу су додатни трошкови улагања потребних за изградњу, проширење и обнову једне или више производних јединица како би функционисале као енергетски ефикасан систем даљинског грејања и хлађења у поређењу са конвенционалном производњом.

Улагање мора бити саставни део енергетски ефикасног система даљинског грејања и хлађења.

Интензитет државне помоћи за производни погон је до 45% оправданих трошкова.

Интензитет из става 4. овог члана може се повећати за 20% ако се државна помоћ додељује малим правним лицима и за 10% ако се додељује средњим правним лицима.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 15% ако се улагање спроводи у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је БДП по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Оправдани трошкови за улагање у дистрибутивну мрежу су укупни трошкови улагања у ту мрежу.

Износ државне помоћи за улагање у дистрибутивну мрежу не прелази разлику између оправданих трошкова и оперативне добити, при чему се оперативна добит одузима од оправданих трошкова унапред или путем механизма поврата новца, а највише 20 милиона евра по учеснику на тржишту по пројекту.

Државна помоћ за улагање у рециклажу и поновну употребу отпада

Члан 23.

Државна помоћ за улагање у рециклажу и поновну употребу отпада је усклађена ако се додељује за рециклажу и поновну употребу отпада који су произвели други учесници на тржишту и који би се иначе одлагали или би се третирали на еколошки мање прихватљив начин.

Државна помоћ из става 1. овог члана не ослобађа загађивача оних трошкова које би требало да сноси у складу са законом и који се сматрају нормалним трошковима у пословању загађивача.

Улагање из става 1. овог члана мора да доведе до повећања тражње за материјалима који се рециклирају као и повећања обима организовања и сакупљања тих материјала, при чему улагање обухвата и превазилази последња технолошка достигнућа.

Оправдани трошкови су додатни трошкови улагања неопходни за реализацију улагања које води ка бољем или ефикаснијем активностима рециклирања или поновне употребе у поређењу са конвенционалним поступком поновне употребе и рециклажним активностима истог капацитета који би био изграђен у одсуству државне помоћи.

Интензитет државне помоћи је до 35% оправданих трошкова.

Интензитет из става 5. овог члана може се повећати за 20% ако се државна помоћ додељује малим правним лицима и за 10% ако се додељује средњим правним лицима.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 15% ако се улагање спроводи у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је БДП по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Државна помоћ за улагање у енергетску инфраструктуру

Члан 24.

Државна помоћ за улагање у енергетску инфраструктуру је усклађена ако се додељује за енергетску инфраструктуру која се налази у подручју нивоа 2 номенклатуре статистичких територијалних јединица чији је БДП по становнику нижи или једнак 75% просека у ЕУ-27.

Енергетском инфраструктуром у смислу ове уредбе се сматра свака физичка опрема или објекат који се налази у Републици Србији или повезује Републику Србију са најмањем једном земљом, а разврстава се у инфраструктуру за електричну енергију, инфраструктуру за гас, инфраструктуру за нафту и инфраструктуру за CO₂.

Енергетска инфраструктура је доступна под условима и на начин из прописа Републике Србије који регулишу тарифе и приступ тржишту производње, дистрибуције и продаје енергије.

Оправдани трошкови су трошкови улагања у енергетску инфраструктуру.

Износ државне помоћи не прелази разлику између оправданих трошкова и оперативне добити улагања, при чему се оперативна добит одузима од оправданих трошкова унапред или путем механизма поврата новца, а највише 50 милиона евра по учеснику на тржишту по пројекту улагања.

Државна помоћ за израду студије животне средине

Члан 25.

Оправдани трошкови за државну помоћ за израду студије животне средине су трошкови израде студије, укључујући енергетске прегледе, директно повезане са улагањима у складу са овом уредбом.

Интензитет државне помоћи је до 50% оправданих трошкова.

Интензитет државне помоћи може се повећати за 20% за студије предузете у име малих правних лица и за 10% за студије предузете у име средњих правних лица.

Државна помоћ се не додељује великим правним лицима за енергетске прегледе које спроводе независни квалификовани и/или акредитовани стручњаци по тржишним условима или независни органи и складу са законом, осим ако се енергетски преглед спроводи поред обавезног енергетског прегледа у складу са законом.

Државна помоћ за адекватност производње

Члан 26.

Државна помоћ за мере адекватности производње произвођачима електричне енергије се сматра усклађеном под условом да се тиме обезбеђује стабилно и континуирано снабдевање тржишта електричном енергијом подстицањем инвестиција у производне капацитете, односно додељивањем државне помоћи произвођачима за осигурање расположивости производних капацитета.

Државна помоћ из става 1. овог члана је инвестициона или оперативна државна помоћ.

Укупан износ државне помоћи не прелази износ разумне стопе поврата код корисника, при чему се сматра да конкурентан поступак надметања увек доводи до прихватљивих стопа поврата у уобичајеним околностима.

Износ државне помоћи у облику мере адекватности производње не прелази 15 милиона ЕУР по пројекту по учеснику на тржишту.

Државна помоћ за измештање

Члан 27.

Инвестициона државна помоћ за измештање привредних субјеката на нове локације ради заштите животне средине је усклађена под следећим условима:

- 1) ако је промена локације извршена из разлога заштите животне средине или спречавања штете за животну средину, на основу одлуке надлежног органа, судске пресуде или резултата споразума учесника на тржишту са надлежним органима,
- 2) ако учесник на тржишту задовољава највише стандарде заштите животне средине који се примењују на новој локацији након измештања.

Корисник државне помоћи за измештање је учесник на тржишту који има седиште у урбаном подручју или у посебним срединама у Републици Србији заштићеним законом као природна станишта биљног и животињског света, који обављају делатност у складу са законом, али због већег степена загађивања животне средине изазваног тим активностима, морају да буду измештена на другу локацију.

Износ оправданих трошкова за измештање представља разлику између прихода (од продаје или изнајмљивања напуштеног постројења или земљишта, накнаде плаћене привредном субјекту у случају експропријације, свих других прихода повезаних са измештањем постројења, нарочито у тренутку измештања која произлази из унапређења технологије и рачуноводствене добити у вези са бољом употребом постројења, инвестиције у вези са повећањем капацитета) и трошкова (трошкова повезаних са куповином земљишта односно изградњом или куповином новог постројења истог капацитета као постројења која су напуштена, трошкова пенала које сноси привредни субјекат због раскида уговора о закупу земљишта или зграде ако је због одлуке надлежног органа о промени локације дошло до превременог раскида уговора)

Интензитет државне помоћи износи:

- 1) за велике учеснике на тржишту до 65% оправданих трошкова;

- 2) за средње учеснике на тржишту до 75% оправданих трошкова;
- 3) за мале учеснике на тржишту до 85% оправданих трошкова.

Државна помоћ у облику система трговања дозволама за емисијама штетних гасова

Члан 28.

Државна помоћ кроз трговину дозволама за емисију штетних гасова се сматра усклађеном ако је додељена на основу шеме, а укупан износ прописан дозволом коју издаје Република Србија за трговање емисијама штетних гасова с циљем смањења емисија загађивача (нпр. ради смањења емисије NO_x) или права додељених на основу њих, мањи су од укупних очекиваних потреба учесника на тржишту који емитују штетне супстанце, при чему ти загађивачи морају или да смање своје емисије или да обезбеде допунска права куповином дозвола на тржишту, плаћајући на такав начин накнаду за своје загађење.

Систем трговања дозволама мора да испуњава следеће услове:

- 1) да се шемом реализују циљеви заштите животне средине који су изнад оних који се постижу применом постојећих обавезних стандарда за учеснике на тржишту који производе загађење,
- 2) да се прерасподела дозвола изврши на транспарентан и објективан начин, заснована на објективни критеријумима и на квалитетним подацима, при чему укупан број дозвола или права додељених на основу њих сваком учеснику на тржишту по цени испод тржишне вредности не сме да буде већи од очекиваних потреба таквог учесника на тржишту, према процени ситуације у којој се не примењује систем дозвола,
- 3) да методологија расподеле дозвола не погодује одређеним учесницима на тржишту или одређеним секторима, осим ако то није оправдано разлозима заштите животне средине у самом систему трговања, или ако су таква правила потребна због постизања усклађености с другим политикама заштите животне средине,
- 4) да нови учесници на тржишту не добију дозволе или права по повољнијим условима у односу на постојеће учеснике који послују на истом тржишту, ни да додела већег броја дозвола постојећим постројењима у поређењу с новим не доведе до неоправданих препрека уласка на тржиште.

Државна помоћ из става 1. овог члана је неопходна и пропорционална ако:

- 1) је избор корисника државне помоћи извршен на основу објективних и транспарентних критеријума и под условом да се државна помоћ додељује свим корисницима на истоветан начин и под истим условима као и другим учесницима који послују у истом сектору и налазе се у сличној фактичкој ситуацији,
- 2) целокупна продаја на аукцији доводи до знатног повећања производних трошкова за сваки сектор или категорију појединих корисника,
- 3) повећање производних трошкова се прелива на потрошаче што доводи последично до умањења продаје, што се утврђује спровођењем анализа које се заснивају на процени еластичности цена у одговарајућем сектору или другим анализама,

4) учесник на тржишту који је мање ефикасан у остваривању циљева заштите животне средине остварује и мања права на државну помоћ пропорционално својој ефикасности у заштити животне средине.

Интензитет државне помоћи износи 100% оправданих трошкова.

Допунски услови за оцену усклађености државне помоћи

Члан 29.

Државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике која не испуњава услове и критеријуме из ове уредбе, а нарочито ако премашује дозвољене износе у складу са овом уредбом изузетно може бити усклађена у смислу члана 3. ове уредбе ако испуњава допунске услове:

- 1) да доприноси остваривању циља од заједничког интереса,
- 2) да постоји потреба за интервенцијом државе,
- 3) да државна помоћ има подстицајни ефекат
- 4) да је мера државне помоћи примерена,
- 5) да је држана помоћ пропорционална (сведена на минимум),
- 6) да позитивни ефекти државне помоћи превазилазе негативне ефекте на конкуренцију и трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.
- 7) да су подаци доступни јавности.

Допунски услови из става 1. овог члана се примењују се на државну помоћ предвиђену чл. 16, 17, 18, 19, 26, 27. и 28. ове Уредбе и ако:

- 1) се оперативна државна помоћ за производњу обновљиве електричне енергије и/или производњу обновљиве топлотне енергије додељује постројењима за производњу те енергије на оним локацијама где је капацитет производње обновљиве електричне енергије превазишао 250 мегавата („MW”);
- 2) се оперативна државна помоћ за производњу биогорива додељује постројењу за производњу биогорива на оним локацијама на којима производња прелази 150 000 тона („т”) годишње;
- 3) се оперативна државна помоћ за когенерацију додељује постројењу когенерације чији капацитет електричне енергије произведене когенерацијом прелази 300 MW, док ће се државна помоћ за производњу топлотне енергије когенерацијом процењивати у контексту пријава на основу капацитета производње електричне енергије;
- 4) износ планираног новог годишњег капицетата прелази проценат или износ из члана 14. става 4. ове Уредбе.

Комисија за контролу државне помоћи ближе уређује начин за оцењивање допунских услова из овог члана.

Кумулација

Члан 30.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике може да се кумулира са другом државном помоћи која се додељује за исте оправдане трошкове (исту намену) било да је државна помоћ додељена као индивидуална или путем шеме државне помоћи до дозвољеног интензитета прописаног овом уредбом.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике може да се кумулира са *de minimis* помоћи која се додељује за исте оправдане трошкове (исту намену) до дозвољеног интензитета прописаног овом уредбом.

Државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике може да се кумулира са било којом другом државном помоћи и *de minimis* помоћи која се додељује за различите оправдане трошкове и те помоћи могу бити додељене независно једна од друге до максимално дозвољених износа и интензитета у складу са законом, овом уредбом и другим подзаконским актима којима се уређује контрола државне помоћи.

Контрола трошења јавних средстава

Члан 31.

Давалац државне помоћи је дужан да врши контролу трошења јавних средстава и коришћења тих средстава за доделу државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике и у обавези је да врши надзор да ли корисник државне помоћи троши средства у предвиђеном износу и за намену за коју су му та средства додељена, као и то да ли је корисник државне помоћи испунио своју обавезу због које су му средства и додељена и која је била предвиђена као услов за доделу државне помоћи.

Давалац државне помоћи ближе уређује начин и поступак вршења контроле и надзора из става 1. овог члана.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 32.

Поступци који до дана ступања на снагу ове уредбе нису окончани окончаће се по одредбама прописа који је био на снази до дана ступања на снагу ове уредбе.

Ако после почетка примене ове уредбе решење Комисије за контролу државне помоћи донето у складу са ставом 1. овог члана буде поништено или укинато, поновни поступак спроводи се по одредбама ове уредбе.

Члан 33.

Даном ступања на снагу ове уредбе престају да важе члан 3. став 1. тачка 2.1, подтачка 4) и чл. 29 - 61. Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС”, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/12, 37/13, 97/13, 119/14 и 23/21-др. прописи).

Република Србија сматра се као једно подручје чији је БДП по становнику нижи или једнак 45% просека у ЕУ-27, до израде мапе регионалне помоћи, у складу са прописима којима се уређују услови и критеријуми усклађености регионалне државне помоћи.

Члан 34.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.